

6
G. 20. num. 18. ~~0-17.~~

1745, 8

13

NOTIONEM IVRIDICAM
MORAE

INCLVTI
ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE

IN

VNIVERSITATE GEORGIA AVGVSTA
PVBLICE DEFENDENT

PRAESES

CHRISTIAN. FRID. GEORG.
MEISTERVS D.

ET

IOANNES HENRICVS HAVWELMEYER

HAMB.

AVCTOR RESPONDENS

CIO IO CC XXXV. DIE IV. DECEMBRIS.

GOTTINGAE
TYPIS IOANN. FRIDER. HAGERI,

NOTION...
MORAL...
LIST...
AMERICAN...
LUCAS...
CHRISTIAN...
JAMES...
JOHN...
AVACAL...
GILBERT...
RECHIT...
1785

UNIVERSITÄT
SACHSEN-ANHALT
MAGDEBURG

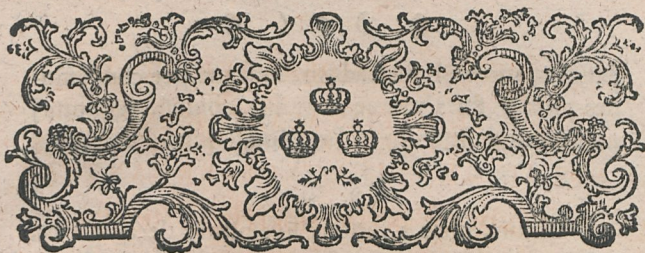

VIRO
ILLVSTRI, CONSVLTISSIMO
AMPLISSIMO DOCTISSIMOQVE
LVCAE DE SPRECKELSEN
IVRIS VTRIVSQVE DOCTORI CELEBERRIMO
S. R. IMPERII REIPVBLICAE
HAMBVRGENSIS SENATORI
GRAVISSIMO PRVDENTISSIMO
AVVNCVLO SVO AETATEM
COLENDO
FELICITATEM ADPRECATVR
PERPETVAM

ET
NOTIONEM MORAE IVRIDICAM
PRIMITIAS ACADEMICAS
ANIMI GRATI AC OBSERVANTIAE
NVNQVAM INTER MORITVRAE SIGNVM
CONSECRAT

I P S I V S

CVLTOR OBSEQVIOSISSIMVS
IOANNES HENRICVS HAVWELMEYER.

§. I.

Qui de mora, quorum magnus est numerus a) scripserunt, id imprimis egerunt, vt morae effectus & purgatio ostendantur; notione morae ipsa plerumque in obscuritate relicta. Cum autem sit e Iurisprudencia, vt reuocetur ad sua principia Ius Ciuile Romanum, b) nostrum hunc laborem, quo defi-

a) In his memorandi sunt HENRICVS COCCEIUS *de Mora*, Heidelberg. 1685. IOH. OTTO TABOR *de Mora Argent.* 1639. 4. ALEX. KIRCHMANN *de Mora* *ibidem* 1648. 4. HENRICVS HAHNIVS *de Mora* *Helmst.* 1650. 4. IOH. GEORG. ERHARD *de Eadem* *Basileae* 1676. THOMAS STOLLEY *de eadem* *ibidem* 1685. 4. POLYC. WIRTH.

de generibus morae Lipsiae 1640. 4. VALENT. RIEMER *Anatomia Tractatus de Mora eximii &c.* 1630. VALENT. SWAENIVS *de Mora Tractati ad Rh.* 1709. 4. SAMVEL STRYCKIUS *de purgat. Morae Francof.* 1691. aliique.

b) Id quod agnouit inter alios B. HEINECCIUS *in praef. ad Elem. I. C. sec. Ord. ff.*

A

definitio morae iusta traditur, indeque per conclusio-
nes pronas fines morae a multis confusi, reguntur,
non omni destitutum iri fructu, est quod speramus.

§. II.

Omnis, quae a ratione suscipitur, de aliqua re,
institutio, debet a definitione proficisci, ut intelliga-
tur, quid sit id, de quo disputatur. c) Reprehendi-
tur itaque merito a Cicerone Panaetius ille Philoso-
phus Stoicus, qui de officiis scribens, eorum defini-
tionem praetermiserat.

§. III.

Definitio est oratio, qua significatur notio com-
pleta atque determinata termino cuidam respondens.
d) Cui quia aliae etiam notiones saepe respondent, ad
definitionem eo melius intelligendam, ante eam re-
liquas notiones indicasse atque deinde remouisse, iu-
vat. Quia vero id interdum ope Etymologiae simul
feri commodissime potest; sequitur, & hanc inter-
dum definitioni praemittendam esse.

§. IV.

Termino *Morae* praeter notionem Iuridicam a-
liae notiones quoque respondent, quae auxilio Ety-
molo-

c) CICERO *de Officiis* L. I. d) L. B. de WOLF. *in Lo-*
C. 2. gica §. 252.

mologiae clariores fieri, optimeque distingui possunt. Ergo definitioni morae praemittenda est tractatio de multiplici morae significato, & de eius Etymologia (§. III.).

§. V.

Definitione significatur notio completa & determinata (§. III.). Ergo in definitionibus utendum est terminis clavis non obscuris. e) Ergo quando definitionem ingrediuntur Termini, qui in proprio significato non sumuntur, sunt illi ante definitionem explicandi. Termini in definitione Morae in sensu improprio sumuntur, ergo illi sunt ante eam declarandi.

§. VI.

Mora descendit a *morari*, quod est *retardare*. Ita sane utitur verbo *morari* CICERO, f) cum id coniungit cum *belli celeritate*. *Detinere*, quo illa solennis formula: Nihil vos moramur Patres. (g) *Cunctari*, & *differre*. OVIDIVS canit h);

A 2

Verba

e) Idem l. c. §. 163.

f) Philip. V. IX. vide etiam l. 85. D. de Reg. Iur. & l. 5. D. ut Legato.

g) CAPITOLINVS in Anton. Philof. C. X.

b) Epist. XIX. Cf. quoque L. 9. D. de verbor. Oblig. L. 7. C. de his qui accus. non poss. ERHARDI Diss. de Mora Thes. IV.

*Verba dat omnis amans reperitque alimenta
morando.*

Est & alius huius vocis significatus plane specialis, idemque denotans quod est curare, laborare, in quo intelligenda sunt verba apud HORATIVM i):

*in hora semper ducentos
ut magnum, versus dicebat stans pede in uno
cum fueret lutulentus erat, quod tollere velles,
garrulus atque piger scribendi ferre laborem,
scribendi recte: Nam ut multum, nil moror. Ecce!*

a quo vocis morari sensu certe alienus est tertius ille, quo morari est habitare versari cum aliquo aut in aliquo loco. Ut sicco pede praeteream reliquos Romanos, qui in hoc conspirant Auctores, k) excerpam quaedam e legibus Romanis, quae huic verbo eundem dederunt significatum, loca. PAVLVS itaque in L. V. Quaestionum l) sic ait: *Titius servum vendidit ea lege, ut si Romae moratus esset, manus iniicere liceret, emtor alii eadem lege vendidit, servus fugit a secundo emtore, Et Romae moratur, quaero, an sit manus*

i) Libro I. Sat. IV. & Epist. XV. v. 16. LIVIUS L. III. C. LIV. & L. IV. C. XLII. FABER hac voce.

k) SVETONIUS in Nerone C. XXXIII. CICERO ad fa-

mil. XII. Ep. 15. SENECA Epist. 2. 32. & 36. HORATIVVS L. II. Satyra 7. v. 112. CORN. NEP. XXIV. 2. 1.

l) l. g. D. de serv. export.

manus iniectio & cui? Respondi, in fugitio non est dubitandum, nihil contra legem factum videri, quia nec domino auferre, nec qui in fuga est ibi moratur &c. SCAEVOLA Lib. IV. Respons. m): Imperator Antoninus Pius libertae sextiae Basiliae quamuis verba testamenti ita se habeant, ut quoad cum Claudio Iusto morati essetis, alimenta & vestiarium legata sint: tamen hanc fuisse defunctae cogitationem interpretor, ut & post mortem Iusti eadem vobis praestari veluerit, respondit, eiusmodi scripturam ita accipi, ut necessitas alimentis praestandis perpetuo maneat. Item consultus, de tali scriptura: ET TECVM SINT SEMPER VOLO, quaero, cum manumissi ab herede, cum eo morati diu sint &c. Ita quoque studiosi, qui studiorum causa in aliquo loco versantur morari dicuntur ab imperatore ALEXANDRO n). Serui, ut scribit MARCIANVS o) exportandi, si venierint ab Italia, in prouincia morari possunt, nisi specialiter prohibitum fuerit: Restat & quartus vocis morari significatus, qui est idem, quod delectari de quo vide, si lubet FABRVM in Thesauro, erud. schol. edit. Gesnerianae. voce: morari.

A 3

§. VII.

- m) l. 13. D. de alim. legatis. rici Hahnii diff. de mora §. X.
 indicem locupletem scripto- n) L. 2. Cod. de Incol. & ubi
 rum qui verbo morari hoc quis domic.
 modo vsi sunt, habes in Hen- o) L. 2. D. de Seruis export.

§. VII.

Mora improprie significat apud veteres portio-
nem seu partem exercitus Lacedaemoniorum, nimi-
rum quingentorum *p*) vel septingentorum *q*) no-
ningentorum *r*), imo ut volunt alii, trecentorum
s) militum cohortem, a verbo graeco: μόρα siue
μοίρα *t*). Cuius quidem significatus exemplum pro-
feram ex CORNELIO NEPOTE *u*), qui cum IPHI-
CRATIS magnas in bello res gestas praedicat, inter
eas refert etiam, quod exercitu suo *Lacedaemonio-
rum moram* interceperit, quod sit maxime tota Grae-
cia celebratum.

§. VIII.

Elegantiae dictionis causa *mora* quoque est ipse
homo, qui cunctatur aut impedimento est alicui.
Quem in modum *mora* vitur *Perolla* in responsione
patri lacrymanti Calauio exoptatissima solatiique ple-
nissi-

p) DIODORVS L. XV.

q) Conf. FABRI thesaur. vo-
ce: mora.

r) Ut docet, STOLLEY de
mora thes. I. & CHRISTO-
PHORVS CELLARIVS ad
Corn. Nep. XI. 2. u. 3.

s) STOLLEY-l. c.

t) ita PLVTARCHVS: περι *u*) In Iphicrate §. 3.

Λεχμον ΙΦικράτης κατέκοπι-
τε τὴν Λακεδαιμονίων μόραν.
Conf. CELLAR. l. c. Et
DIODOR. l. c. τὴν δὲ μοί-
ραν ἀναπληρῶσαν ἀνδρες πεν-
τακόσιοι. vide plura si placet
in EABRO h. v.

niffima x): Ego quidem, quam patriae debeo pietatem, exsoluam patri. Tuam doleo vicem, cui ter proditae patriae sustinendum est crimen: semel cum defectionem iniisti ab Romanis, iterum cum pacis cum Annibale fuisti auctor; tertio hodie cum restituendae Romanis Capuae mora atque impedimentum tu es. O patria, ferum, quo pro te armatus hancce arcem defendere volebam, hosti minime parcens, quando parens extorquet, recipe.

§. IX.

Tertio mora est dilatio, cunctatio, cessatio & quaelibet procrastinatio; quae significatio auctoritate non modo, veterum scriptorum y), verum etiam magni legum numeri z) nititur.

§. X.

x) Liv. L. XXIII. cap. IX.

y) OVID. Remed. amor. L. I.
VIRGILII Eclog. III. TA-
CIT. Annal. L. XII. c. XX.
HORAT. Carm. L. II. Od.
XIV. TERENCE. Andr. V.
6. 7. CIC. pro Caecin. C. II.
LIV. Lib. XXXI. c. XXXII.
SENECA de Ira L. III.
cap. 39.

z) L. 21. D. de Iudiciis L. 8. D.
de Collat. bon. L. 1. §. 3. D.

D. ad Leg. Falcid. L. 21. D. de
Usur. & fruct. L. 5. D. de
Reb. Cred. L. 23. D. Quibus
ex caus. maj. 25. ann. L. 88.
D. de Rev. Diuis. L. 91. §. 3.
ff. de V. O. conf. quoque RIE-
MERI diss. anat. tractat. de
mora exim. thes. I. Spectant
porro huc. L. 15. princ. ff. de
Legat. L. 51. D. de Pecul. L. 1.
ff. de Tut. vel Curat. & §. 3.
Inst. de Off. Iud. nec non L. 7.
C. de His qui accus. non poss.

§. X.

Id, ad quod actiones nostras componimus, actionum nostrarum normam seu regulam appellamus. Quae norma quando praescribitur a legislatore nomen legis accipit. Ergo lex est norma actionum nostrarum a legislatore praescripta. Soluere est nomen generale, & complectitur omnem satisfactionem omnemque praestationem quae fit alteri. Ergo solutio est satisfactio vel praestatio quae fit alteri
a) Necessitas legis, solutionis faciendae, dicitur obligatio. *b)* Solutio ipsa, ad quam obligamur nobis vocatur debitum. *c)* Ille qui ad solutionem obligatur, debitor, & ille cui solutionem debitor praestat, creditor appellatur.

§. XI.

Cessatio debiti est intermissio debiti. Hinc PAVLVS ICtus in libro singulari de usuris ita scripserat
d): cum quidam cauisset, se quotannis quincunces usuras

a) L. 175. & 176. D. de Verb.

Signif.

b) L. 3. & L. 51. ff. de O. & A.

conf. HEINECC. in Elem.

Jur. Civ. sec. ord. Pand. b. t.

§. 380. vid. omnino pr. Inst.

de obligat.

c) L. 10. D. D. de V. S. L. 173.

D. cod. Inde actio quoque

definitur ius persequendi in iudicio, quod sibi debetur pr.

Inst. de Actionibus. HUGO

GROTIUS de I. B. & P.

Lib. 2. c. 7. §. 4. BACHOV

de Actionibus d. 1. thes. 46. sq.

HAHN de mora §. 17.

d) L. 17. pr. D. de usur. & fru-

ctibus.

ras praestiturum, & si, quo anno non soluisse, tunc totius pecuniae, ex die, qua mutuatus est, semisses soluturum, & redditus per aliquot annos usuris, mox stipulatio commissa esset: Diuus Marcus Fortunato ita rescripsit: praesidem prouinciae adi, qui stipulationem de cuius iniquitate questus es, ad modum iustae exactionis rediget; Haec constitutio adfinitum modum excedit. Quid ergo? sic temperanda res est, vt in futurum duntaxat ex die cessationis crescat usura. Pari ratione, dicente VLPIANO e) curator operum creatus, praescriptione motus ab excusatione perferenda; sicuti cessationis nomine, in qua, quoad viuit, moratus est, heredes suos obligatos reliquit; ita temporis, quod post mortem eius cessit, nullo onere eos obstrinxit. Qua ex causa ab eodem VLPIANO deciditur f): tutorem, ex quo scit, se tutorem datum, si cesset, i. e. intermitat officium suum, suo periculo cessare eundem. Omitto reliqua, in quibus g) eadem notio respondet cessationis termino, in iure nostro, loca.

§. XII.

Cessatio itaque in genere latissime patet adeoque omnes omnino intermissiones debiti comprehendit.

Restricta

- e) L. i. pr. D. de Operibus publicis. g) Vti sunt L. 17. ff. de Adm. & peric. Tut. & L. 4. D. peric. Tut. f) L. i. §. i. D. de Admin. & Rem. pupill. saluam.

Restrieta cessatione debiti, ad tempus a legibus praescriptum & comprobatum, seu legitimum, cessatio debiti est in tempore legitimo, quae, dilatio debiti vocatur. Ergo dilatio debiti consistit in cessatione debiti in tempore legitimo *b*).

§. XIII.

Quod fit culpa vel dolo in alterius damnum, illud, non iure fieri, nobis est *i*). Quod non iure fit, est iniustum. Ergo dilatio quae fit non iure, est idem, quod dilatio iniusta. Quia vero in materia dilationis frustratorium idem est, quod iniustum *k*), sequitur, quod dilatio frustratoria sit, quae fit non iure.

§. XIV.

Mora est dilatio frustratoria debiti *l*).

§. XV.

b) L. 21. D. de V. & F. L. 32. D. eod. L. 39. ff. de Solut. adde STRYKIVM de purgatione morae Cap. I. §. 3. p. 7.

i) §. 3. & 4. Instit. de Lege Aequilia.

k) L. 3. D. de Iudiciis L. 37. D. Mand. L. 21. 22. 23. 24. D. de Usur. & fruct. adiquoque THOMAM STOLLEY

de Mora thes. 2. & STRYKIVM de purg. morae Cap. I. §. 4. p. 7. nec non SWAERNIVM de mora Cap. I. §. VIII.

l) Notentur hic praeter caeteris L. III. §. ult. L. 17. §. 3. L. 21. L. 32. L. 37. D. de V. & F. item L. 5. ff. de Minor. XXV. annis L. 3. D. de A. L.

§. XV.

Debitum est solutio (§. X.). Cum vero solutio nobis fit quaevis satisfactio quae fit alteri (§. X.), constat, satisfactiones, quae nobis fiunt a nobismet-ipsis, in debitum non venire. In mora esse debet debitum. Ergo in officiis erga nosmetipsos mora locum non habet. Ergo contra nos ipsos moram non committimus.

§. XVI.

Verbis: *contra nosmetipsos moram non committimus*, idem dicitur quod propositione hac: *dilatatio frustratoria officiorum erga nosmetipsos ad moram non spectat*. Ergo in mora constituto ex sua mora damnum oriri, adeoque mora agi posse contra officia erga nos ipsos, non negamus. Moram itaque erga se ipsum non committi posse, & simul mora agi contra officia erga se ipsum, contradictionem non inuoluit.

§. XVII.

Mora supponit debitum (§. XIV.). Cessante igitur debito, cessat mora. Ergo ubi peti nihil potest ab altero *m*) ibi mora impossibilis est. Ergo in officiis humanitatis mora locum non inuenit. Debi-

B 2 tum

m) L. 127. ff. de Verb. Oblig.

& L. 88. D. de R. I. L. 40,
D. de Reb. Cred.

tum est solutio ad quam obligamur (§. X.), obligatio autem est necessitas legis, alicuius rei soluendae (§. X.) quae deficit in officiis humanitatis. Mora igitur in officiis humanitatis fieri nequit.

§. XVIII.

Debitum est solutio, ad quam obligamur (§. X.). Obligamur vero non modo ex pacto & contractu sed etiam ex delicto. Ergo mora esse potest, vndeunque etiam debitum descendat. Ergo committi ea potest in debito 1) ex *pactis* 2) *contractibus*, veris & quasi, nominatis & innominatis stricti iuris *n*) & bonae fidei; velut: emtione venditione *o*), mandato *p*) tutelae administratione *q*) negotiorum gestione *r*). 3) *delictis* e. gr. furto *s*) abigatu *t*) violenta possessione *u*) conuersione alienae pecuniae in proprios vsus *x*) dolo malo, quo quis possidere desit *y*).

§. XIX.

<i>n</i>) HAHN de mora §. 28.	<i>s</i>) l. 8. §. 1. D. de Cond. furtiua.
<i>o</i>) L. 5. L. 13. C. de Action. Emt. Vend. L. 13. D. eod. l. 2. C. de Vfur. l. 16. D. eod.	<i>t</i>) l. 7. C. de cond. ob turp. caus.
<i>p</i>) l. 12. ff. Mand. l. 46. ff. Pro Socio.	<i>u</i>) l. 19. D. de Vi & Vi arm.
<i>q</i>) l. 7. D. de A. & P. T. l. 3. §. 4. ff. de Cont. Tut. act.	<i>x</i>) l. 10. Mand. l. 7. & 58. D. de Adm. & Per. Tut. l. 60. D. pro socio.
<i>r</i>) l. 19. 31. 37. D. de N. G. conf. HAHN l. c. §. 28.	<i>y</i>) l. 23. 88. 91. D. de Verb. Oblig. l. 32. D. de Vfur. HAHN l. c. §. 29.

§. XIX.

Debitum est solutio ad quam obligamur (§. X. & XVIII) quoniam autem solutio quamlibet complectitur satisfactionem quae alteri fit (§. X.) sequitur debitum comprehendere omnem satisfactionem alteri quae fit, ad quam obligamur. Acceptatio interdum est satisfactio, quae fit alteri, ad quam obligamur z). Hinc acceptatio interdum est debitum.

§. XX.

Si acceptatio est debitum, quando ad eam obligamur (§. XIX.) seu quando alter nos ad eam cogere potest (§. XVII.); patet, quando ad eam non obligamur, acceptationem non esse debitum. Ad acceptationem non obligamur 1) si res in obligationem deducta non ipsa a) sed aliud quid offeratur ab altero, 2) si non totum offeratur b) nec cum c) usuris; 3) si oblatio non fiat debito d) tempore vel loco 4) si neque ipsi creditori neque ei, qui creditoris loco est e) offeratur; Ergo in his casibus acceptatio debitum non est.

B 3

§. XXI.

- z) Conf. STOLLEY de mora b) l. 4. D. de fiat. Lib. l. 13.
 th. 2. §. 8. D. de Act. Emt.
 a) l. 6. & 19. C. de Vfur. l. 9. c) conf. HAHN l. c. §. 50.
 C. de Solut. l. 2, §. 1. D. de d) idem l. c. §. 51.
 R. C. e) l. 6. & 19. C. de Vfur.

§. XXI.

Acceptatio interdum debitum est (§. XIX.). Ergo in acceptatione interdum mora esse potest *f*). Ex quibus consequitur, moram recte diuidi in moram dandi & accipiendi, recteque tam creditori quam debitori a Doctoribus tribui.

§. XXII.

Vbi peti ab altero nihil potest, (nempe cum effectu) ibi mora est impossibilis (§. XVII.). Ergo mora non est in eo, qui legitima se tueri exceptione potest *g*). Vnde simul liquet, cur mora non committatur ratione solutionis, quam alter sibi a nobis fieri debere ait, cum ea non sit liquida; aut si facta sit compensatio, aut si aduersarius contractum non adimpleuerit, & quae sunt eiusmodi plura.

§. XXIII.

Dilatio in mora est frustratoria. Ergo requiritur vt dilatio sit cum dolo vel culpa & alterius damno coniuncta (§. XIII.). Quae cum ad dilationem in mora requirantur coniunctim, tuta est conclusio; dila-

f) l. 32. pr. D. de Usur. l. 72. pr. D. de Solut. l. 37. D. Mand. rei vend. l. 89. de Solut. & Liberat.
g) C. 60. d. R. I. in 6. conf. ERHARD de mora §. 22.

dilatione vno alteroue ex his requisitis destituta, moram non dari.

§. XXIV.

Quoniam deficiente in dilatione culpa adeoque non minus dolo, non datur mora (§. XXIII.); facile constat, cur in mora non versentur, qui iustam differendae solutionis causam habent *b*). Vnde porro rationem scimus, propter quam non sint in mora, qui casu fortuito aut vi coguntur ad differendam solutionem *i*) qui sunt constituti in ignorantia facti alieni *k*), heres, cui fideicommissum praestandum pupillo relictum, volens praestare illud, & eius solutionem ob defectum tutoris differre coactus *l*); pupillus iusto tempore non soluens *m*); ii, quibus tempus soluendi angustum nimis est statutum *n*); qui a principe indulta consecuti sunt moratoria, quamdiu durant illa *o*); qui bona fide ad iudicium prouocant *p*), illi quibus solutio obscure oblata est *q*) ei, qui solue-

b) I. 21. & 22. D. de vfuris.

i) I. 23. D. cod.

k) I. 42. D. de R. I.

l) SWAEN de mora p. 4. §. 9.

m) vid. ERHARD. de mora §. 20. sq.

n) I. 58. §. 1. D. Locat. & L. 12. §. 1. ff. de Legat. I.

o) MENOCHIVS Conf. 132.

n. 28. & STRYK de purgat. morae c. 1. §. 4.

p) I. 63. D. de R. I. ERHARD. I. c. §. 23.

q) I. 6. & 19. C. de Vfur. HAHN de mora §. 53.

soluere volentes a creditoribus sine iusta causa acceptionem oblatae solutionis impetrare nequeunt *r*).

§. XXV.

Dolus vel culpa debitoris, & damnum creditoris, in mora sunt inseparabilia (§. XXIII.). Carente igitur dilatione debiti dolo malo vel culpa dilatio non est mora (§. XXIV.). Ergo cessante damno creditoris in dilatione, mora quoque non datur. Ergo dilatio cum culpa vel dolo debitoris, & sine damno creditoris non est mora. Ergo dilatio sine dolo vel culpa debitoris & cum damno creditoris non est mora. Ergo dilatio sine dolo vel culpa debitoris & sine damno creditoris mora non est.

§. XXVI.

Mora sine damno creditoris non datur (§. XXV.). Ex quo fluit, quod si debitor mille florenos misnicos mutuo a Titio acceptos, quorum vsuras dederat singulis annis, duobus mensibus post solutionis tempus demum restituerit mille florenos misnicos, docens, valorem florenorum misnicorum auctum intra dilationis spatium ita esse, vt cum vsuris, quas per duos menses huius summae creditor Titius expectare vniquam potuisset, compensari valoris augmentum possit; quod, inquam debitor in mora non fuerit. Nec
 minus

r) ERHARD l. c. §. 22.

minus iam clarum est, quod & ille debitor, qui centum florenos mutuo sumptos, quorum vsuras dederat centesimas adeoque illicitas, dimidio anno post temporis legitimi decursum, restituit, neuiquam in mora fit constitutus.

§. XXVII.

Dilatio debiti cum dolo vel culpa debitoris & sine damno creditoris, non est mora (§. XXV.). Igitur debitor, licet solutionem procrastinauerit animo creditori nocengi, dolo hocce, effectu destituto, morae reus tamen non est. Qua de causa fit, vt nec de eo debitore mora possit dici, qui laedendi creditoris causa, modico tempore s) post solutionis terminum restituens pecuniam creditam, audit creditorem dicentem; se nouam occasionem elocandi hanc pecuniam inuenire nondum potuisse, adeoque sibi in mentem venire interdum subuereri, ne pecunia haec otiosa sibi & inutilis iaceat in posterum. Quoniam certum est, dolum vel culpam in dilatione debiti creditori non damnosam, moram quoque non facere; magis sane certum est, dilatione dolosa, quae contra voluntatem debitoris, creditori, euentu fit lucro, eo minus moram constitui. Finge ergo, Titium Caio, qui est in alia prouincia, gregem ouum vendidisse,

&

s) vid. ERHARDVM de mora §. XXII.

& vexandi causa gregem quosdam per menses post legitimum traditionis tempus apud se tenuisse, deinde vero accidisse, ut tradens tandem Caio gregem audiret, per totum illud temporis spatium, quod excurrit traditionis tempus iustum, luem inter oves per totam Caii prouinciam esse grassatam, consumfisse omnes eius prouinciae ouum greges, paucosque ante dies remisfisse penitus. Quaeritur an dilatio Titii fit mora? Et per ea, quae demonstrata sunt, puto non esse.

§. XXVIII.

Dilatio debiti sine dolo vel culpa debitoris & cum damno creditoris, non est mora (§. XXV.). Ergo dilatio debiti, cuius causa est captiuitas debitoris apud hostes *t*) licet ea creditori damno fit maximo, tamen mora non est.

§. XXIX.

Cum debitum fit solutio ad quam obligamur (§. X.) solutio vero quamuis complectatur satisfactionem, quae fit alteri, (§. X.) sequitur, tempus solutionis esse; in quo satisfactio alteri praestatur. Accedente legis dispositione ad tempus solutionis tempus nobis appellatur debiti legitimum (§. XII.). Inde concluditur, quod tempus debiti legitimum fit, in quo praestatio alteri facienda praescribitur a lege.

§. XXX.

t) l. 23. D. de Vfur. & Fruct.

§. XXX.

Quia mora est dilatio debiti (§. XIV.) & haec, cessatio satisfactionis alteri praestandae in tempore (§. XII.); cessatio autem quamlibet intermissione inuoluit; consequitur, moram in intermissione satisfactionis alteri praestandae & quidem eo tempore, quod leges praescripserunt, sitam esse. Ex quibus fuit, ne concipi moram quidem posse, nisi concipiatur simul quoque tempus, quo praestari debere satisfactionem alteri, leges constituunt. Ergo extincta satisfactione, ante tempus praestationis intermissio satisfactionis iusto tempore, concipi quoque nequit. Hinc de debitore soluente, creditori volenti, ante tempus solutionis, mora quoque concipi nequit.

§. XXXI.

Tempus debiti legitimum est, quo lex praestationi satisfactionis alteri debitae praescripsit (§. XXIX.). Ergo ubi lex expressis verbis tempus debiti determinat, ibi tempus hoc erit tempus debiti legitimum.

§. XXXII.

Cum vero non solum naturalis ratio verum etiam leges humanae praecipiant, ut seruentur pacta, quae vitium non habent, praecipit omnino lex quoque praestationem eorum, quae consensu pacificentium

tium promissa & constituta sunt. Ex quo concluditur, tempus, quod consensu paciscentium solutioni statutum est, a legibus praecipi. Ergo tempus debiti per conventionem constitutum est tempus debiti legitimum.

§. XXXIII.

Tempus solutionis per conventionem determinarum est tempus debiti legitimum (§. XXII.). Dantur vero conventiones, quarum natura tempus solutionis sine ulteriori paciscentium stipulatione, iam determinat. Vnde consequitur, tempus solutionis per naturam conventionis determinatum esse tempus debiti legitimum.

§. XXXIV.

Tempus solutionis, quod leges expressis certum faciunt verbis, est tempus debiti legitimum (§. XXXI.). Tempus solutionis in fideicommissio libertatis determinant leges expressis verbis, illud, quo libertas peti potest *u*). Ergo in fideicommissio libertatis, tempus debiti legitimum est illud, quo libertas peti potest

§. XXXV.

In negotiis cum pupillo vel minore initis, quae in maioribus desiderant interpellationem, tempus solu-

u) l. 26. §. 1. & 3. & l. 53. pr.
D. de Fideic. libert. l. 5. D.
de minor. 25. ann. l. 15. C.

de fideic. libert. Dissentientibus satisfecit HAHNIVS de mora §. XXII.

olutionis leges expresse statuerunt, tempus, quo nata est obligatio *x*). Inde patet, tempus debiti legitimum, ratione minorum in negotiis, quae ad moram alias exigunt, interpellationem, esse tempus, quo nata est obligatio.

§. XXXVI.

Quilibet facile videt, tempus debiti legitimum, minoribus maximo esse beneficio, & quidem, ob aetatem, in qua fragile & infirmum, multisque captivibus suppositum est, consilium, tributo *y*). Ergo huius beneficii causa est personae conditio. Cum autem cessante conditione personae, quae beneficio locum facit, cesset quoque beneficium ipsum *z*); & infirmitas consilii in minoribus cesset, volentibus id legibus, quam primum annum aetatis XXV. excesserunt, sequitur utique, anno vigesimo quinto aetatis completo, beneficium hoc temporis legitimi debiti cessare *a*).

C 3

§. XXXVII.

- x*) l. 26. §. 1. D. fideic. libert. *y*) l. 1. pr. D. de Min. 25. ann.
 l. 3. C. in quib. caus. in integr. rest. nec. non est. l. 87. §. 1. ff. de Leg. 2. l. 5. C. de Act. *z*) l. 66. ff. de Reg. Iur.
a) l. 87. §. 1. ff. de Leg. 2. vide si lubet, HAHNIUM de mora §. XXIII.
 Emt. conf. COCCIVS de mora th. 14.

§. XXXVII.

Quia minorum iura tribuuntur etiam ecclesiis aliisque piis locis *b)* rebuspublicis & vniuersitatibus *c)* atque fisco *d)*; non inepte quoque concluditur, & minoribus & ecclesiis aliisque piis locis, & rebuspublicis vniuersitatibusque, & fisco, idem tempus debiti legitimum competere.

§. XXXVIII.

Legibus cautum est luculenter in furibus, praedonibus abigeis, raptoribus aliisque iniustis rerum alienarum inuaforibus, & detentoribus quibus annumerantur quoque, qui doló malo possidere desierunt, vt tempus solutionis incipiat a momento delicti perpetrati *e)*; nec non in iis, qui alienos nummos fraudulenter in vsus suos conuertunt *f)*. Ergo in personis his recensitis tempus debiti legitimum est, omne tempus post momentum delicti commissi.

§. XXXIX.

In dotis promissione, siue ab extraneo siue ab eo, cuius officium est dotis constitutio, facta, tempus solutionis

<i>b)</i> c. 1. & 2. X. de Rest. in integr.	l. ult. C. de Vi & Vi arm. l. 1. D. de Act. Emi.
<i>c)</i> l. 4. C. Ex quib. caus. maior.	<i>f)</i> l. 10. §. 3. D. Mand. l. 7. & 58. D. de Adm. & peric. Tut.
<i>d)</i> l. 17. §. 5. l. 43. ff. de Vfur.	conf. НАНН l. c. §. 29.
<i>e)</i> l. 8. §. 1. C. de Cond. furtiuapr. & §. 1. l. de Vi bon. rapt.	

lutionis est biennium a die nuptiarum computandum, loquentibus clare legibus *g*). Ergo in dotis promissione tempus debiti legitimum est biennium a die contracti matrimonii computandum.

§. XL.

Cum debitor interpellandus non extet suo dolo vel culpa, neminemque, qui suo nomine possit interpellari, constituerit, adeoque nemo sit, cuius interpellandi copia detur, tempus illud, quo interpellandus sui copiam non fecit, est tempus solutionis legibus expressum *h*). Ergo si nemo est qui conveniatur, tempus debiti legitimum est, in quo copia eius, non fuit. Quae omnia docent, quod si propter absentiam reipublicae causa, vel quae auerti nequit, necessitatem, non extet, qui conveniatur, tempus debiti legitimum non esse, per quod interpellari vel conveniri non potuit debitor.

§. XLI.

Tutores vel curatores pecunias pupilli vel minoris, cum commode possunt, elocare *i*) a legibus iubentur.

g) l. 31. §. 2. C. de Iure Dotium. *h*) l. 23. pr. & §. 1. D. de Usuris & fruct. adde c o c c e r i v m de mora §. 14. p. 9.
 Inde adparet frustra *i*) l. 7. §. 3. D. Admin. & per totem promittit. ric. Tut.

bentur. Quae iussio expressa est legum praescriptio temporis solutionis (§. XXIX.). Ergo tempus hoc est tempus debiti legitimum. Ergo tempus debiti legitimum ratione elocationis pecuniae pupilli vel minoris est illud, quod commodam & vtilem eius elocandae occasionem praebet.

§. XLII.

Tempus debiti per conventionem constitutum est tempus debiti legitimum (§. XXXII.). Ergo dies vel tempus euentus conditionis praestationi solutionis praefixum, est tempus debiti legitimum k). Quia vero dies vel est certus vel incertus legesque in hoc casu sine distinctione loquuntur; constat & certum & incertum diem posse legitimum debiti tempus esse.

§. XLIII.

Tempus euentus conditionis tanquam tempus debiti legitimum esse praefixum debet, praestationi solutionis (§. XLII.). e. gr. vendo tibi equum pro centum thaleris ita quidem vt tu mihi soluas eosdem si Titius consul factus fuerit, & quidem eo die quo consul fuit factus. Aut mutuo tibi do mille florenos, quos tu mihi restituere spondes, eo die februarii mensis, anni proximi, quo pluet. Ergo tempus solutionis

k) l. 12. C. de Contrah. & committ. Stipul. l. 2. C. de Iure Emph.

nis tantum sub conditione & sine mentione ipsius temporis quo euenit conditio determinatum, tempus debiti legitimum non est, sed demum existente conditione incipit deberi. Inde concludas, quod si restitutionem pecuniae creditae, Titius creditor a Caio debitore sibi promitti curauerit, si Sempronia nupserit Iauoleno, euentus conditionis tempus debiti legitimum esse non possit.

§. XLIV.

Dies vel tempus existentis conditionis debet praefigi ipsi satisfactionis praestationi (§. XLII.). Igitur quando sola validitas satisfactionis promissae tantummodo collocatur in euentu conditionis vel diei; euentus, tempus debiti legitimum esse nequit.

§. XLV.

Itaque (per §. XLIII. & XLV.) conditionis existentia tunc erit tempus debiti legitimum, si *actus ipse* satisfactionis praestandae promittitur, eo tempore, *exercendus*, quo forte extiterit conditio. Ex quibus non minus sequitur; & solutione & praestationis ipsius actu ipso in tempus conditionis existentis simul promissis; conditionis euentum esse tempus debiti legitimum.

§. XLVI.

Dantur quaedam conuentiones, in quibus mutuae adsunt praestationes, quarum alteram impletam

D

alte-

alterius impletio sequi debet, & in quibus praestatio satisfactionis fit eum in finem, ut ab altera parte quoque adimpleatur, quod est promissum. Eiusmodi conventio est emptio venditio, quae perfecta quidem est consensu utriusque partis interposito. Cum vero venditor velit habere pretium, consummatione, quae vocatur, contractus a sua parte opus est, quae consistit in traditione eius, quod vendidit. Cum enim venditor, loco rei, quam vendidit, habere velit certam pecuniae summam; sequitur etiam, ut, tradens rem venditam, velit expleri suum desiderium, quod fit praestatione solutionis ab emptore.

§. XLVII.

Si venditor rem tradens venditam loco rei venditae velit habere pretium (§. XLVI.) consequens est, venditorem rem venditam tradentem, velle ut pretium traditionem rei venditae nullo interiecto temporis intervallo sequatur. Quia etenim pretium locum rei venditae tenere debet, res vero, venditoris permanisset sine interruptione si non alienasset, concludendum est, venditorem traditione rei venditae velle continuare suam possessionem in pretio, loco rei venditae, quod fieri non potest, nisi traditionem rei solutio pretii nexu indissolubili excipiat. Ergo verum est, quod venditor tradens rem venditam velit,

lit, vt pretium sine ulteriori temporis interuallo, traditionem rei sequatur.

§. XLVIII.

Quia partem naturae constituit emtionis venditionis solutio pretii, quae traditionem rei venditae illico sequi debet (§. XLVII.) sequitur, tempus solutionis respectu emtoris per naturam conventionis determinatum esse ita, vt sequatur ea traditionem rei venditae. Cum porro eadem ratio adsit quoad venditoris solutionem, quia emtor loco pretii habere vult, rem emtam, soluens illud; prono fluit alueo; tempus solutionis in venditore, per naturam conventionis determinatum esse, vt solutio pretii sit coniuncta cum traditione rei venditae ¹⁾

§. XLIX.

Quum tempus solutionis per naturam conventionis determinatum sit debiti tempus legitimum (§. XXXIII.) tempus autem solutionis in emtione venditione per naturam conventionis determinetur illud, quod ab vno contrahentium contractus sit impletus (§. XLVIII.), in emtione venditione tempus erit legitimum debiti, tempus ab vna parte contractus impleti.

D 2

§. L.

¹⁾ l. 5. & 13. C. l. 13. D. de act. Emt, l. 2. C. & l. 16. ff. de Vfur.

§. L.

Tempus debiti in emtione venditione fit legitimum, per naturam conuentionis, quae illud determinat (§. XLIX.). Determinatur autem tempus solutionis in emtione venditione per naturam conuentionis, quia mutuae adfunt praestationes, seu quia est contractus bilateralis (§. XLVI.). Ergo in omnibus contractibus bilateralibus tempus debiti per naturam conuentionis determinatur. Contractus bilaterales sunt omnes eiusdem naturae. Ergo tempus debiti in omnibus his contractibus debet esse idem. Ergo tempus debiti legitimum in contractibus bilateralibus est tempus implementi contractus ab vna parte *m*).

§. LI.

Silentium legum nobis non obstat. Cum enim leges contractus bilaterales adprobarunt, non potuerunt non etiam eorum naturam adprobasse, quae determinat tempus debiti; quod per naturam conuentionis determinatum fit legitimum, adprobantibus naturam contractus ipsis legibus (§. XXXII. XXXIII.). Ergo ad constitutionem temporis debiti legitimi, in iis contractibus, quorum natura tempus debiti determinatur, sufficit adprobatio legum ipsius conuentionis. Igitur non opus est, vt tempus, in his conuentioni-

m) Conf. l. 5. §. 1. 2. D. de Praescr. verb.

tionibus, debiti a legibus expresse praescribatur. Ergo silentium legum nobis non obstat.

§. LII.

Mora consistit in dilatione debiti frustratoria (§. XIV.) dilatio debiti in cessatione debiti in tempore legitimo (§. XII.); debitum vero in solutione ad quam obligamur (§. X.). Ergo mora consistit in cessatione frustratoria solutionis in tempore legitimo.

§. LIII.

In libertatis fideicommissio tempus debiti legitimum est, quo peti potest libertas (§. XXXIV.). Ergo in libertatis fideicommissio mora est cessatio solutionis ad quam obligamur frustratoria in illo tempore quo libertas peripouit.

§. LIV.

Quoniam in negotiis quae alias in maioribus ad moram requirunt interpellationem, cum pupillis, minoribus, ecclesiis, aliis piis locis, rebus publicis universitatibus & fisco initis, tempus debiti legitimum est, quo nata est obligatio (§. XXXV. & XXXVII.); ratione horum omnium cessatio frustratoria solutionis ad quam obligamur in tempore, quo nata est obligatio, erit mora.

§. LV.

Ob eandem itaque rationem mora est: 1) *cessatio frustratoria* solutionis, in furibus praedonibus, a-

bigeis, raptoribus aliisque rerum alienarum inuasoribus & detentoribus iniustis, in suos usus conuertentibus fraudulenter alienos nummos, *in tempore a momento delicti commissi* (§. XXXVIII.) 2) in promissione dotis, *cessatio solutionis per biennium a die contracti matrimonii computandum.* (§. XXXIX.) 3) *Cessatio solutionis in tempore, quo interpellari quis non potuit ubi nemo est qui conueniatur* (§. XL.) 4) *cessatio solutionis frustratoria ratione tutorum vel curatorum, pecunias pupilli vel minoris non elocantium, in tempore, quo prima occasio elocandi utiliter & commode pecuniam fuit.* (§. XLI.) 5) *cessatio solutionis, ubi solutioni dies vel conditio praefixa est, in tempore existentis diei vel impletae conditionis.* (§. XLII.) 6) *ratione tandem contractuum, in quibus mutuae obligationes sunt, cessatio solutionis in tempore impleti ab una parte contractus.* (§. XLVI. seqq.).

§. LVI.

Diuiditur mora, in moram ex re, & in moram ex persona n). Mora ex re fit in tempore debiti a legibus praescripto sine interpellatione o). Ea morae

n) l. 32. D. de Vfur. l. 8. §. 1. o) l. 3. C. in quib. caus. rest. in integr. nec. non est. l. vlt. C. de Cond. ob turp. caus. l. 8. D. de fideic. libert. l. 23. D. de Vfur. l. 3. §. 2. ff. de Ad. §. 1. D. de Cond. furtiua. vel trans. leg.

rae species, quam in paragraphis antecedentibus enucleauimus, fit in tempore debiti a legibus praescripto citra omnem interpellationem. Ergo mora haec tenus a nobis definita est mora ex re.

§. LVII.

Tempus quo cum effectu creditor a debitore solutionem petere potest vocatur in materia interpellationis tempus iustum. Locus in quo creditor a debitore solutionem petere potest, vocatur locus iustus. Interpellatio est admonitio a creditore debitori de praestatione eius quod debetur, facta iusto tempore & loco *p*).

§. LVIII.

Tempus debiti legitimum est, quod solutioni a legibus est praefixum. Tempus vero interpellationis est praefixum solutioni a legibus; igitur tempus interpellationis est tempus debiti legitimum *q*).

§. LIX.

Si tempus interpellationis sit tempus debiti legitimum (§. LVIII.); patet cessationem solutionis ad quam obligamus in tempore interpellationis frustratoriam, moram esse *r*).

§. LX.

p) l. 49. D. de V. O. l. 113. D. de Verb. Signif. conf. s w a e r n i v m de mora c. 2, §. 8.

& s t r y k i v m de purgatione morae c. 1. §. 8. lq.

q) l. 32. pr. D. de Vfuris.

r) leg. cit.

§. LX.

Cum leges igitur ad moram requirant interpellationem; mora sine interpellatione non erit, nisi ubi leges moram sine interpellatione constitui volunt. Nolunt vero leges interpellationem in mora, quae dicitur ex re; Ergo mora ex re sine interpellatione fieri debet.

§. LXI.

Mora ex re sine interpellatione fieri debet (§. LX.). Ergo ubi tempus solutionis sine interpellatione a legibus constitutum est, ibi hoc tempus invito debitore, interpellatione praeverti & anticipari nequit.

§. LXII.

Creditor est ille, qui ab altero solutionem petere potest (§. X.), solutio autem est quaecumque satisfactio alteri praestanda (§. X.). Ille qui solutionem alteri praestare tenetur acceptationem solutionis ab altero adeoque satisfactionis petere potest praestationem; ergo etiam solutionem (§. XX.). Hoc igitur respectu ille, qui solutionem alteri praestat est quoque creditor. Hic creditor offerens legitime (§. XX.) solutionem admonet alterum de praestazione satisfactionis, nempe acceptationis, ergo eum interpellat (§. XVII.). Referenda igitur oblatio eius, quod debe-

s) l. 9. ff. Solut. matr. l. 30. 39. 72. D. de Solut.

debetur ad interpellationem est, modo fiat legitime (§. XX.).

§. LXIII.

Oblatio debiti est interpellatio (§. LXII.). Ergo per oblationem debiti mora contrahi potest, si ille, cui offertur solutio debiti legitime, acceptare frustratorie eam nolit s).

§. LXIV.

Cum mora ex re tantum, sine interpellatione contrahatur (§. LX.); sequitur in omnibus reliquis debitis, quae sub mora ex re non enumerauimus, tempus legitimum esse tempus interpellationis, adeoque in iisdem per solam interpellationem moram nasci.

§. LXV.

Creditor libellum vel parti offerens vel iudici competenti, qui illum debitori insinuauit, admonet alterum debiti soluendi; ergo interpellat eundem. Ergo per iudicalem interpellationem mora contrahi potest t).

§. LXVI.

Quoniam interpellatio est admonitio debiti soluendi, quae etiam extra iudicium fieri potest, inter-

s) l. 9. ff. Solut. matr. l. 30. 39. t) l. 22. ff. de Reb. Cred. 72. D. de Solut.

pellationem extra iudicalem tempus debiti legitimum constituere adeoque moram ex ea nasci, quis est, qui dubitet *u*). Imo quia interpellatio eo tendit, ut debitori in memoriam reuocetur debitum; isque doceatur, creditorem velle sibi fieri nunc ipsam solutionis praestationem; hoc vero per vnicam interpellationem obtineri potest, per vnicam quoque admonitionem, seu interpellationem debitorem in mora constitui, dubitandum non est *x*).

§. LXVII.

Ad interpellationem requiritur ut admoneatur debitor debiti soluendi, iusto tempore & loco. Quia vero fieri id etiam potest generali admonitione, ut: *cura ut mihi satisfacias, vel: pecunia, quam habes, mea indigeo, vel: redde quod mihi debes* *y*); admonitionem generalem debiti soluendi interpellationem esse, sequitur. Vnde, generali admonitione debiti soluendi, moram fieri posse constat *z*).

§. LXVIII.

<i>u</i>) l. 23. §. 1. l. 61. 122. §. 3.	D. de Solut. STRYK l. c.
D. de Verb. Oblig. l. 87. D.	c. 1. §. 17.
de Leg. 2.	<i>y</i>) IDEM §. 14. l. 4. D. de Pi-
<i>x</i>) l. 5. D. Quod Vi & Clam.	gnor. Act.
l. 39. §. vlt. D. de leg. 1. l. 24.	<i>z</i>) l. 25. §. 8. D. de acquir. he-
D. Quando dies legati l. 72.	red. l. 115. & 118. D. de Leg. 1.

§. LXVIII.

Admonitio in interpellatione debet fieri 1) a creditore (§. LVII.) Ergo interpellare debet ipse creditor vel eius mandato alius a). 2) debitori ipsi b). Ergo interpellatis seruis vel domesticis, mora non fit c).

§. LXIX.

Tempus interpellationis est tempus debiti legitimum (§. LVIII.). Ergo cessatio in tempore interpellationis frustratoria est mora. Quae cum in legibus vocetur mora ex persona d) definitio iam facili negotio conficitur hunc in modum, quod *mora ex persona sit cessatio debiti frustratoria in tempore interpellationis.*

§. LXX.

Requiritur ad moram ex persona, cessatio in tempore interpellationis, & quidem frustratoria. Itaque debitore tempore interpellationis sine culpa vel dolo non solvente, mora non erit. Concedendum igitur eiusmodi debitori post interpellationem tantum temporis spatium, quo possit ad soluendum se

E 2

in-

a) l. 24. D. de Vfur.

b) l. 32. D. eod.

c) l. cit.

d) l. 23. D. l. 32. D. eod. l. 72.

D. de Solut. Cui placet materiam interpellationis nosse

paulo penitus, ille perlegat dissertationem, erudite confcriptam a FRIDERICO HOLSTIO, de Iure interpellationum. Aurel. 1684.

instruere, quantum id bono viro videbitur sufficiens, id quod iudex aestimabit e). Quia vero huius rei diiudicatio & decisio ex circumstantiis petenda, adeoque difficilis est non difficulter intelligitur Marcianus f) dicens: *mora fieri intelligitur non ex re, sed ex persona, id est, si interpellatus oportuno loco non soluerit, quod apud iudicem examinabitur. Nam, ut & Pomponius libro duodecimo epistolarum scripsit, difficilis est huius rei definitio. Diuus quoque Pius Tullio Balbo rescripsit, an mora facta intelligatur, neque constitutione ulla, neque iuris auctororum quaestione decidi posse, cum sit magis facti, quam iuris.*

§. LXXI.

Haec de morae notione dixisse sufficiant, alio tempore morae effectus & purgationem, Deo volente persequemur.

e) l. i. §. 8. D. ad Leg. Falcid. Iur. deliber.
l. 137. D. de V. O. l. i. D. de g) l. 32. pr. D. de Vfur.

Corrigenda.

§. XXVII. lin. 4. nocendi, pro *nocengi*. §. XXXI. lin. 1. quod. pro *quo*.
§. XXXVI. lin. 2. minoribus, pro *minoribus*. §. XL. lin. 2. lege: culpa.
§. XLIX. lin. 1. lege: conventionis & lin. 5. quo, pro: *quod*. §. LII.
lin. 5. verbo: *solutionis*, adde: *ad quam obligamur*. §. LIX. linea, 3. lege: *obligamur*.

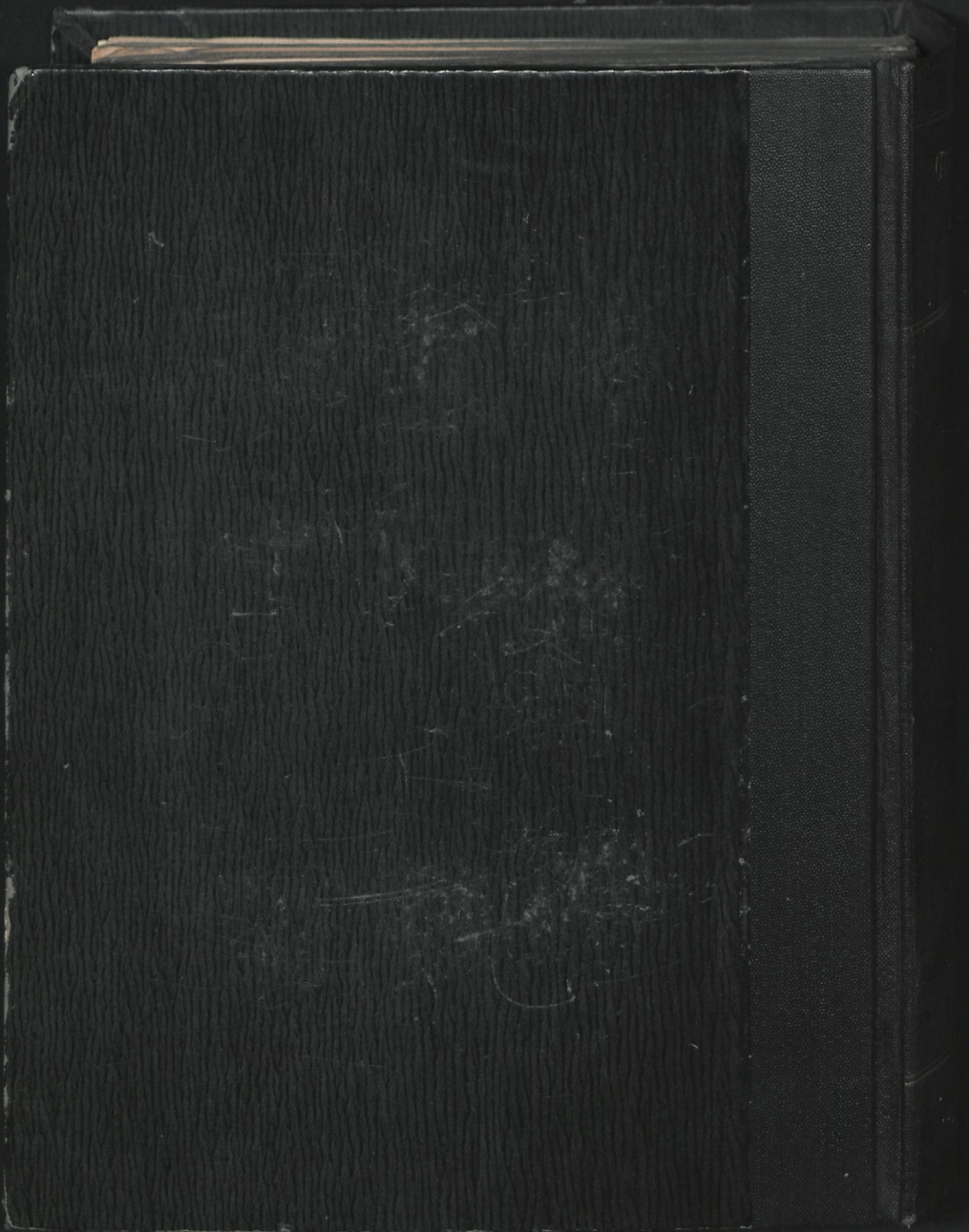
ULB Halle
006 789 96X

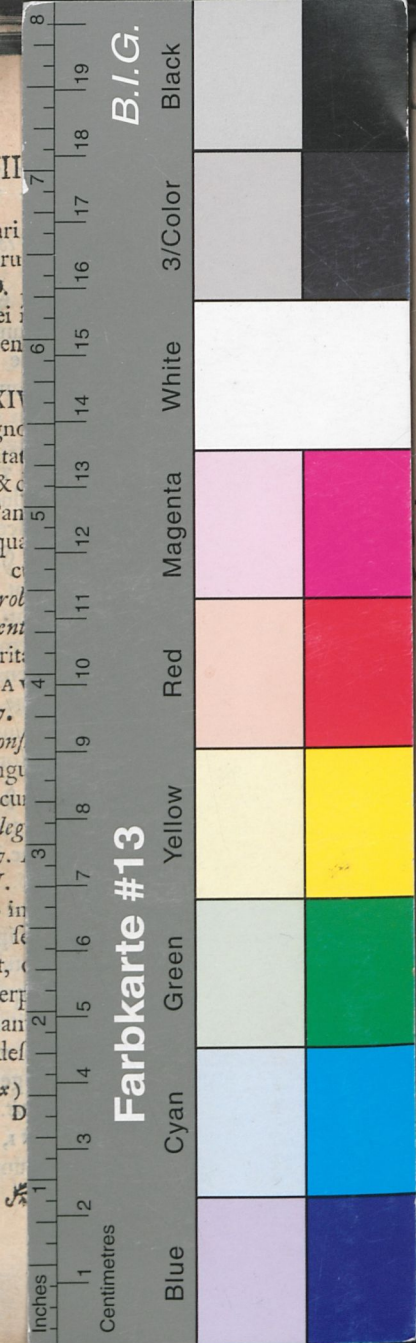
3

v>n8

6

G. 20. num. 18. 017.
1745, 8 13

NOTIONEM IVRIDICAM MORAE

INCLVTI
ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE

IN
VNIVERSITATE GEORGIA AVGVSTA
PVBLICE DEFENDENT

PRAESES
CHRISTIAN. FRID. GEORG.
MEISTERVS D.

ET
IOANNES HENRICVS HAVWELMEYER
HAMB.

AVCTOR RESPONDENS

CIO IO CC XXXXV. DIE IV. DECEMBRIS.

GOTTINGAE
TYPIS IOANN. FRIDER. HAGERI,